

Eventus

Barnehage AS

Årsplan 2022 - 2025

PROFESJONALITET – RAUSHET – LIDENSKAP

Har du forslag til årsplanen?
Klikk på eller skann QR-Koden!

Årsplanen er utarbeidet av årspiangruppen i Eventus Barnehage AS bestående av:

Kjetil Castell

Daglig leder

Eventus Tiriltoppen

[tiriltoppen](mailto:tiriltoppen@eventusbarnehage.no)

@eventusbarnehage.no

Siri-Mari Horvei

Barnehagelektor

Eventus Borgafjell

[siri-mari](mailto:siri-mari@eventusbarnehage.no)

@eventusbarnehage.no

Remi Kaldhussæter

Barnehagelektor

Eventus Birk

[remi](mailto:remi@eventusbarnehage.no)

@eventusbarnehage.no

Om du har forslag til endringer, retting av eventuelle skrivefeil eller andre ideer til denne årsplanen, kan dette rettes til en av disse tre.

Versjon 2022.08

Endringslogg:

- Fra 2022.05:
- Retting av skrivefeil
- Endring av grafikk for proksimal utviklingssonen

Denne årsplan eies av:

Kjære foreldre:

Tusen takk for at akkurat du har valgt å ha det viktigste i livet ditt i vår barnehage. Vi skal gjøre alt vi kan for at de barna som går her får gode opplevelser og et godt grunnlag for fremtiden!

Innhold

DEL 1: INNLEDNING

Hva er en årsplan og hvorfor har vi en?	8
Om Eventus AS	9
Barn i en moderne verden	11
FNs barnekonvensjon og barns lovbestemte rettigheter	11
Endring i grunnleggende barnesyn	13
Barns medvirkning og livsmestring	15
Barn som del av samfunnet	17
Subjektivisering	17
Likeverd og likestilling	18
Hvordan skal Eventus oppnå dette?	18
Hva møter du i en Eventus barnehage	20
Med naturen som lek- og læringsarena	20
Relasjonskompetanse	22
Kosthold og matlaging	23
Matmot, neofobi og bruk av naturen	23
Likestilling blant ansatte	25
Hvordan skal Eventus oppnå dette?	25
Samarbeid og tilrettelegging til barns beste	28
Samarbeid	28
Praksisbarnehager	29
Læringer i Eventus	29
Personalet i Eventus	30
Kompetanseheving	30
Barns rett til lek	32
Hva kjennetegner barns lek?	34
Trygghet og tilknytning	35
Hvordan skal Eventus oppnå dette?	38
Overganger	40
Begynner i barnehagen	40
Innad i barnehagen	41
Mellom barnehage og skole	42
Hvordan skal Eventus oppnå dette?	42
Litteraturliste	45

DEL 2: HVER ENKELT BARNEHAGE

Denne versjonen av årsplanen inneholder ikke del 2. Ta kontakt med daglig leder eller en pedagog i din barnehage for å få en kopi.

DEL 3: PEDAGOGISK PLATTFORM

Didaktikk	49
Proksimal utviklingssone.....	49
Bærekraftig utvikling i et helsefremmende perspektiv	50
Sosial- og kulturell bærekraft.....	50
Økologisk bærekraft.....	51
Økonomisk bærekraft.....	52
Godt styresett.....	52
Hverdagens bærekraftighet.....	55
Barnehagekvalitet	57
Individet og fellesskapet.....	58
Ressurser i skyen	59
Litteraturliste	60

Del 1:
INNLEDNING

Hva er en årsplan og hvorfor har vi en?

«Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold og barnehageeierens lokale tilpasninger til pedagogisk praksis»

[1 s. 38]

I dagens samfunn har barnehagen en viktig rolle som oppveksts-, lek-, og læringsarena for barn under skolepliktig alder. Det er hjemmet som er ansvarlig for barns oppvekstsvilkår generelt, men barn tilbringer mye av sin våkne tid i barnehagen. Dette medfører at vi, som pedagogisk institusjon, skal ivareta barnas behov i nært samarbeid

og forståelse med barnas hjem og tuftet på de lover og forskrifter som ligger til grunn for vår virksomhet. Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver sier at hver barnehage skal utarbeide en årsplan. Årsplanen skal være et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og skal dokumentere valgene og gi begrunnelser for hvordan hverdagen skal være i barnehagen. Samtidig skal årsplanen gi informasjon om det pedagogiske arbeidet til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

Barnehagens årsplan tar derfor utgangspunkt i relevant moderne forskning på små barns behov og kognitive utvikling. Årsplanen støtter seg videre på grunnloven, barnekonvensjonen, barnehage_loven, rammeplanen og den til enhver tid faglige kompetanse som barnehagen besitter.

Barnehagens samfunnsmandat [2] sier at barnehagen skal ...

- ... møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi
- ... bidra til trivsel og glede i lek og læring
- ... være et utfordrende og trygt fellesskap og vennskap
- ... fremme demokrati og likestilling
- ... motarbeide alle former for diskriminering
- ... ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon
- ... bidra til å utjevne sosiale forskjeller

Les mer om føringene Utdanningsdirektoratet setter for barnehagene i Norge ved å klikke på, eller skanne QR-koden

Om Eventus AS

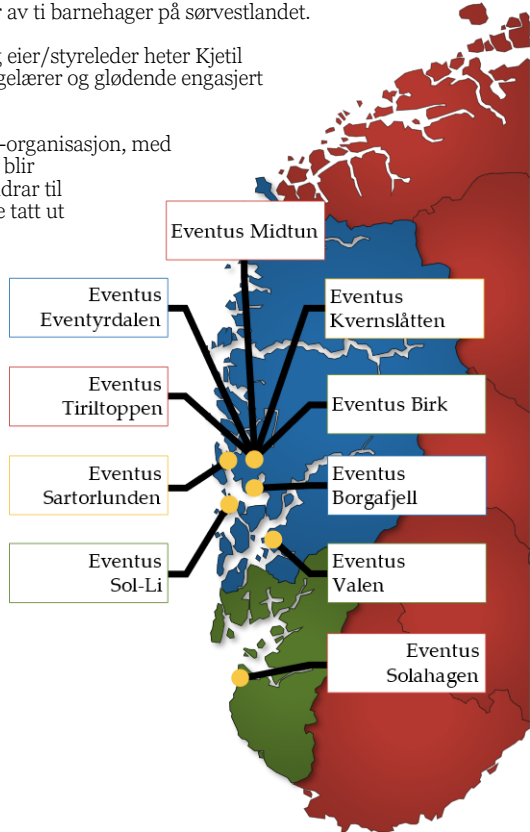
Konsernet Eventus Barnehage AS består av ti barnehager på sørvestlandet.

Selskapet ble startet i november 2013 og eier/styreleder heter Kjetil Tuvin Hopen. Han er utdannet barnehagelærer og glødende engasjert i driften i selskapet.

Eventus Barnehage AS er en non-profit-organisasjon, med den konsekvens at eventuelle overskudd blir tilbakeført til driften; og på den måten bidrar til utvikling av organisasjonen. Det blir ikke tatt ut utbytte av enkeltbarnehager eller av Eventus som helhet.

Vi er medlem av PBL sin arbeidsgiverorganisasjon og er opptatt av å drive profesjonelt, men samtidig med mye hjertevarme.

Profesjonalitet, raushet & lidenskap er Eventus sine kjerneverdier, og gjennomsyrrer hele vår virksomhet.

Les mer om PBL ved å trykke på, eller skanne QR-koden!

Les mer om Eventus Barnehage ved å trykke på, eller skanne QR-koden!

Barna i alle Eventus barnehager har tilgang på vill natur. Enten med minibuss eller ved bruk av nærmiljøet.

Barn i en moderne verden

Visjonen vår; «*Gode opplevelser – et grunnlag for fremtiden*» setter søkelyset på en viktig dualitet ved barnehagens praksis. Den skal på ene siden se mot fremtiden, slik at barna bygger ferdigheter, kompetanse og en selvfølelse som rustet dem for alt som kommer i livet. Samtidig så er visjonen, ubønnhørlig forankret i barndommens egenverdi – som er her og nå, i dette øyeblikk, i denne opplevelsen. Grunnleggende for små barn er trygghet og tilknytning til varme omsorgspersoner. Det er dette som gjør dem i stand, både emosjonelt og kognitivt, til å ta del i verden rundt seg, det sosiale livet, og den livsviktige leken. Barnehagens evne til å legge til rette for en høykvalitetsbarnehage, som er psykisk helsefremmende hvor nettopp barns rett til lek blir ivaretatt vil være noe av det fremste når barnehagens personale gjennom våre kjerneverdier, profesjonalitet, raushet, og lidenskap, løser vårt samfunnsmandat. For å ha en barnehage med høy kvalitet, er gode planer og en arena som gir rom for refleksjon og evaluering grunnleggende. Barnehagens planer blir skrevet på grunnlag av barns medvirkning og personalet tar utgangspunkt i hvert barns behov for omsorg, lek, danning og læring. Ved å planlegge, tilrettelegge og evaluere for hvert barns behov vil det bli en naturlig progresjon i det pedagogiske arbeidet. Personalet ser på barnas mestringsnivå og tilrettelegger for aktiviteter som gir nye perspektiver, opplevelser og erfaringer. På denne måten får barna utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Nøkkelordene i denne sammenheng er medvirkning, anerkjennelse, livsmestring, yringsfrihet og identitet.

FNs barnekonvensjon og barns lovbestemte rettigheter

Syn på barn og barndommen har endret seg mye de siste 30 årene. Det har blitt et mye større fokus på forskning på de mindre barna, og det ligger nå til grunn at barn er fullverdige mennesker med sine egne meninger og personligheter, og at barn har rett til å medvirke i sitt eget liv. I 1991 ble FN's konvensjon om barns rettigheter [\[3\]](#) tatt i bruk (ratifisert) i Norge. I en barnehagehverdag er det gjerne artikkel 12, 13, 14 og 17 som vekter mest.

Visste du at ...

... Eventus barnehager har som grunnleggende syn å være psykisk helsefremmede barnehager? Les mer om dette i del 3 i årsplanen.

Les barnekonvensjonen ved å klikke på, eller skanne QR-koden

- I artikkel 12 står det at alle barn som er i stand til det, skal fritt kunne uttrykke sine egne synspunkter i alle forhold som vedrører barnet.
- I artikkel 13 står det om yttringsfrihet, og at alle barn har rett til å uttrykke seg både muntlig, skriftlig eller på en annen kunstnerisk måte som barnet måtte velge (for eksempel tegninger).
- Artikkel 14 tar for seg retten til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet, samtidig som at barnehagen skal respektere foresattes rett og plikt til å veilede barnet sitt i de rettigheter som er i samsvar med barnets gradvise utvikling.
- Til sist vil vi nevne artikkel 17, som omhandler massemedier. Her står det at barn skal sikres tilgang til informasjon og stoff fra forskjellige nasjonale og internasjonale kilder, særlig de som har som formål å fremme barnets sosiale, åndelige og moralske velferd og fysiske og psykiske helse.

«Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet».

«Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet».

[2]

Verdiene i barnekonvensjonen ble også en del av grunnloven i 2014, hvor det står i §104 [4]:

- Born har krav på respekt for menneskeverdet sitt. Dei har rett til å bli høyrde i spørsmål som gjeld dei sjølve, og det skal leggjast vekt på meininga deira i samsvar med alderen og utviklingssteget.
- Ved handlingar og i avgjerder som vedkjem born, skal kva som er best for barnet, vere eit grunnleggjande omsyn.
- Born har rett til vern om den personlege integriteten sin. Dei statlege styresmaktene skal leggje til rette for utviklinga til barnet og mellom anna sjå til at det får den økonomiske, sosiale og helsemessige tryggleiken som det treng, helst i sin eigen familie.

Et veldig viktig poeng å ta med seg når en leser ulike lovverk, forskning og annen litteratur er at barnets beste alltid skal stå sterkest. Hvert barn er forskjellig, hvert barn utvikler seg ulikt, og hvert barn trenger personlige tilpasninger.

Endring i grunnleggende barnesyn

Syn på barn, barndom og oppdragelse har endret seg mye de siste 30 årene. Fra å se på barn som objekter som skal påvirkes og formes før de blir fullverdige mennesker, skal barn i dag sees som subjekter helt fra begynnelsen av livet med respekt for deres opplevelsesverden, tanker og følelser [5]. Barn er født sosiale og relasjonsorienterte vesener, noe som kommer til uttrykk gjennom deres kroppslige handlinger og nonverbale kommunikasjon fra de åpner øynene sine og møter verden for første gang.

Hvert barn er unikt og i barnehagen skal barnets beste ligge til grunn for det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Det vil si alle avgjørelser, spørsmål og handlinger som vedrører barnet skal ha utgangspunkt i barnets beste. Barn skal bli møtt med respekt for menneskeverdet sitt og skal sikres økonomisk, og ha sosial og helsemessig trygghet i livet. Barnehagen har en viktig og sentral rolle for å ivareta dette. Dagens barnesyn kan sies å være psykisk helsefremmende og barnehagene i dag er pålagt å være en psykisk helsefremmende arena. Så å mestre å møte barn som subjekt krever en bevisstgjøring rundt fagkunnskap og personlige holdninger hos de ansatte i barnehagen. Hvem er jeg i møte med barna, og hvem skal jeg være i møte med barna? Møter jeg barnet som medmenneske eller «vet jeg alltid bedre»?

I Eventus støtter vi oss på det moderne barnesynet og barn som «human beings» med egne intensjoner, følelser og tanker som de skaper mening for akkurat der de er i livet. Vi har ansvaret for relasjonen og skal være opptatt av hele barnet. Barn har en medfødt nysgjerrighet til verden, de søker nye erfaringer og har indre motivasjon til å finne ut hvordan verden fungerer. Da trenger de trygge og nære voksne som lar relasjonen stå i fokus, gjennom å være til stede, omsorgsfulle, anerkjennende og varme i møte med barna. Vi skal være bevisst i måten vi snakker med og om barna og ikke misbruke vår definisjonsmakt. Vi ønsker å være med å utvikle resiliente barn med god selvfølelse, det vil si robuste barn i møte med motstand, som er trygge i seg selv og egen kropp. Jesper Juul mener det skal to næringsstoffer til for at menneskers selvfølelse skal utvikle seg til og bli god: at barna skal bli sett og anerkjent for slik de er; og ikke minst oppleve å ha verdi for andre, akkurat slik de er [6]. Barn skal ikke oppleve noen form for krenkelser og det krever et personal som står opp for barnets beste i hverdagen og er modig i møte med voksne som kan falle i fellen og misbruke sin definisjonsmakt. Å møte barn som subjekt er vitalt for å legge grunnlag for medmenneskelighet og konstruktive relasjoner både i barnehage og andre steder. Barna våre i Eventus er god nok og skal møtes for akkurat den de er og utvikle seg til fremtidige samfunnsborgere med god og trygg selvfølelse. Medvirkning, livsmestring, likestilling og likeverd er også viktige nøkkelbegrep på denne reisen i barnehagen. Når barna forlater en Eventus barnehage skal de dra av sted med en sekk fylt med gode opplevelser som gir dem et viktig grunnlag for fremtiden.

Barna som går i Eventus barnehager besøker jevnlig fjæra hvor de blant annet får se på dyrelivet, vade på grunna og fange småkrabber. Flere av barnehagene har også tilgang til båt og kano - noe som gir opplevelsene ytterligere en dimensjon.

Barns medvirkning og livsmestring

At barn får medvirke i hvordan barnehagen skal driftes, er nedfelt i barnehageloven og beskrevet i rammeplanen. I barnehageloven står det blant annet at: Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet og i saker som gjelder dem selv. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet [2].

I rammeplanen står det mer utfyllende og det legges vekt på at de ansatte skal være bevisst på «barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov. Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta» [1, s. 27]

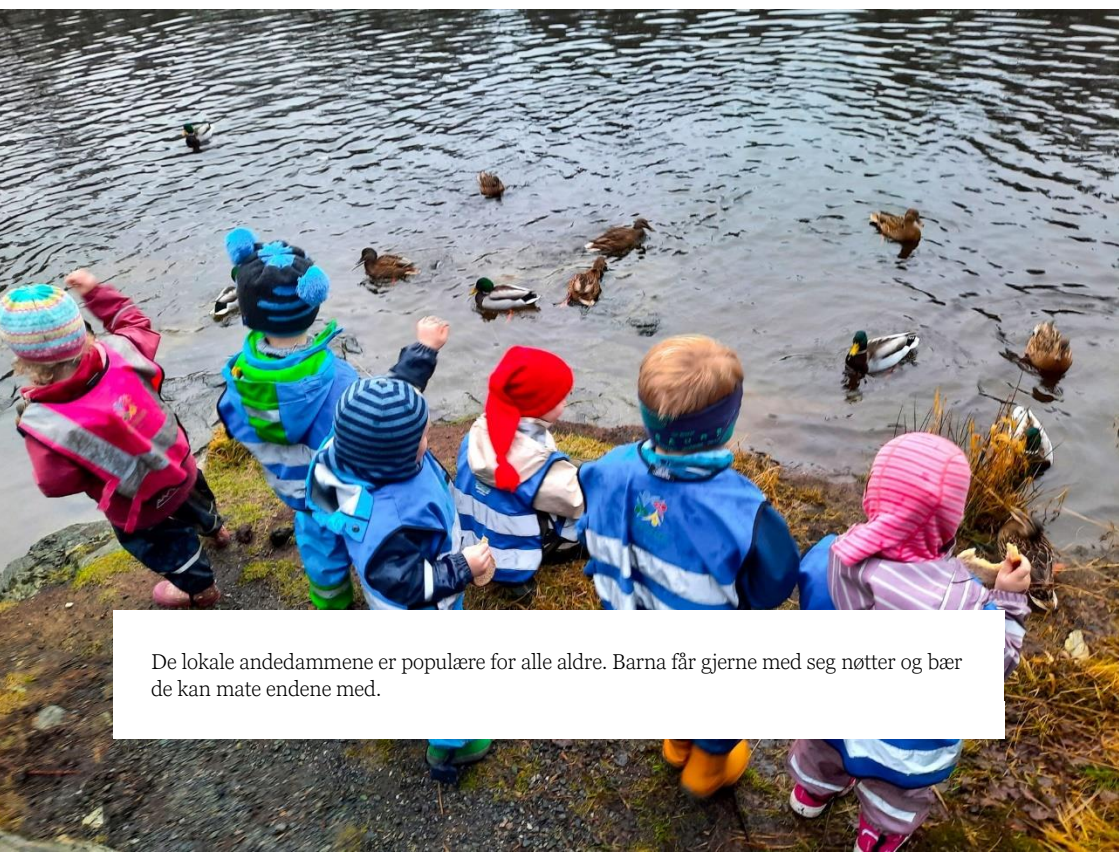
Line Melvold [7] skriver om viktigheten av barns medvirkning, og at det er gjennom samspill i hverdagen og i situasjoner med barna dannelsesprosessen skjer. Gjennom barns medvirkning skapes det trygge relasjoner samtidig som barna får oppleve en begynnende deltakelse i et demokratisk samfunn. Det handler om å vise respekt for menneskeverdet og hvert menneskers rett til egne meninger. Det handler om likestilling og likeverd, identitet og autonomi. Barnas muligheter til medvirkning står tett sammen med barnas grunnlag til livsmestring. Ved å medvirke i sitt liv, vil barnet få en følelse av at livet er håndterbart, begripelig og meningsfullt. De ansatte i barnehagen har derfor et stort ansvar i å gi barna rom for medvirkning ut fra deres modenhet, slik at barna får oppleve at de mestrer aktivitetene de tar del i. Selv om barn skal få medvirke i sin hverdag, kreves det trygge og omsorgsfulle voksne som hjelper barna å forstå, skape mening og håndtere hverdags situasjonene de møter i barnehagen. På denne måten skapes det en indre motivasjon og en tro på seg selv hos barnet, som har en stor betydning for barnets psykiske helse. De erfaringene barna gjør underveis i barndommen danner grunnlaget de bruker for å forstå verden og utvikle kunnskap som blir avgjørende for videre utvikling og mestring [8, s. 20]

Marianne Ree [9] viser at barns medvirkning i barnehagen har ofte et fokus på enkelt barns medvirkning, fremfor mot medvirkning som et spørsmål for felleskapet. Ser vi begrepet barns medvirkning i sammenheng med Berit Baes [10] definisjon leder «med» mot felleskapet og det å være sammen med andre. «Virknings»-begrepet kan handle om å gjøre noe sammen, skape noe i felleskap, ja påvirke en endring eller at noe skjer. Det kan eksempelvis være at barnas deltakelse bidrar til endring. Bae [10] spesifiserer det ved at alle barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og har en virkning i felleskapet. Ree [9] har forsket på barns muligheter for medvirkning i felleskapet og kommet frem til 3 sentrale vilkår. Det vil si at **a)** for at barna skal få medvirke i felleskap kreves det en *fellesskapsorientering*, **b)** det kreves en *tillit til hverandre* og **c)** det fordes også en viss *aksept for ulikheter*. I Eventus skal personalet rette oppmerksomheten mot barna og være bevisst på å sikre et gjensidig kommunikasjonsmønster mellom barna og mellom

Visste du at ...

... alle barnehager og alle avdelinger må tilrettelegges ulikt basert på både ulikhetene hos de ansatte og hos barna. Les mer i del 2 om hvordan akkurat din barnehage tilrettelegger for dette.

personalet og barna. Begreper som felleskap, samarbeid og inkludering skal løftes og det skal skapes rom for å stille åpne spørsmål som inngangsport til refleksjon. Relasjonene i hverdagen til barna skal baseres på tillit, både mellom personalet og barna men også mellom barna. Personalet i Eventus skal vise tillit til barna som bidragsytere og la dem vise vei. Personalet i Eventus skal ivareta, respondere og videreføre barnas initiativ til andre i felleskapet, på en anerkjennende og respektfull måte. Samtidig skal vi motivere barna til aktiv deltakelse i felles planlegging og felles samtaler. Personalet i Eventus skal også ivareta og akseptere ulikheter. Det betyr i praksis å sette egne behov og initiativ til side for å skape muligheter for andre til å medvirke og slippe til. I en slik tekning kan flere dilemma fort oppstå, fordi barnehagens felleskap består av mange barn. Da gjelder det å se løsninger for muligheter til medvirkning. Det skal derfor legges til rette for kompromisser, avtaler og gjensidig kommunikasjon og organisere hverdagen i mindre grupper for å skape best mulig muligheter for barnas medvirkning i felleskapet.

De lokale andedammene er populære for alle aldre. Barna får gjerne med seg nøtter og bær de kan mate endene med.

Barn som del av samfunnet

Utvikling fra å være et barn til å bli en voksen med den nødvendige kunnskapen, kvalifikasjonen og personligheten for å være et godt fungerende menneske i dagens samfunn, er noe nederlandske Gert Biesta forsker på. Han er professor hos Maynooth University, Irland, og University of Edinburgh, Storbritannia. I dagens moderne samfunn går så å si alle i barnehagen og på skole. I løpet av dette utdanningsløpet skal hvert menneske ende opp som et velfungerende individ i samfunnet. Gert Biesta deler dette opp i tre kategorier [11]:

- Kvalifikasjon – hva man skal kunne
- Sosialisering – hvordan være mot andre
- Subjektivisering – sin egen rolle i samfunnet

Gjennom hele livet blir du påvirket av de rundt deg, det du opplever og erfarer, det du leser eller ser på. Det viktige å ta med seg fra Gert Biesta sine tre kategorier er at de er like viktige. Det skal ikke fokuseres bare på å lære mest mulig, eller å bare bli god på det sosiale, eller bare forstå sin individuelle rolle i samfunnet. Alt må sees på i sammenheng og at det ene er avhengig av det andre. I en pedagogisk institusjon (som barnehage og skole er) vil det være helt grunnleggende at de ansatte er klar over dette i det daglige, og gir alle barna passende utfordringer innenfor alle tre kategorier. For barn i barnehagealder er det mye regler og normer barna må lære seg, men det som kanskje er vanskeligst og mest frustrerende er å finne sin egen rolle i samfunnet.

Subjektivisering

Dette handler om å se barn som subjekter helt fra begynnelsen av livet, og ikke objekter som skal påvirkes og formes. Subjektivisering handler derfor om å forstå at du er et selvstendig individ i en verden hvor det er umulig å ikke la dine handlinger påvirke andre. Læring og utvikling vil alltid kunne skje i en eller annen form for samhandling med andre mennesker, og i samhandlingen kan vi finne ut hvem vi er, hva vi ønsker å være, hvordan vi er lik eller skiller oss fra hverandre og hvilken rolle vi skal spille. Subjektivisering handler også om å bli selvstendig og uavhengig av andre i sin tenking og handling. Det å eksistere er for mennesker å reagere på handlinger fra andre. Vi mennesker kan sette en handling ut i verden, men handlingen eksisterer ikke før noen andre tar den videre og på en eller annen måte får en reaksjon på den.

Gert Biesta skriver om det å ødelegge seg selv, eller ødelegge verden. Dette kan utdypes i en barnehagesammenheng som at et subjekt kan velge å følge barnehagens regler, eller å stå imot. Et eksempel kan være påkledningssituasjonen. Hvis et barn i barnehagen ikke ønsker å kle på seg, vil dette få konsekvenser for andre. Da har barnet gjerne to valg: ødelegge seg selv ved å gjøre noe barnet ikke ønsker, men som er bedre for flertallet; eller ødelegge verden ved å nekte å kle på seg og dermed gå i mot flertallet. Subjektivisering handler i dette eksempelet om det å forstå sin posisjon som individ i en større sammenheng, og det er ikke alltid like lett for et lite barn. Det er her anerkjennelse kommer inn for å bekrefte barnet, samtidig som det kan mestre å se seg selv om en i gruppen, heller enn individ alene.

PS: Dette står det også mer om i del 3.

Likeverd og likestilling

«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet»

[1, s. 10].

I Eventus har vi nulltoleranse mot mobbing, plaging og utestenging fra lek og skal dermed aktivt sørge for at alle barn har det trygt og godt i hverdagen, og arbeide systematisk for å forebygge mobbing og krenkende oppførsel [2, § 41]. Dette innebærer en aktivitetsplikt som krever at de ansatte følger med på barnets trivsel og undersøker og iverksetter tiltak når de opplever eller har mistanke om at et eller flere barn ikke har det bra i barnehagen. Det samme gjelder om det er foreldre som sier ifra. Dette følges opp med en skriftlig plan for oppfølging og ivaretagelse av barnet og gruppen [2, § 41].

Hvordan skal Eventus oppnå dette?

I hverdagen skal ...

- ... barna bli sett og hørt på det som interesserer dem.
- ... barna få tilrettelagt daglige gjøremål slik at hvert barn opplever å mestre hverdagen.
- ... barn som opplever å bli ekskludert eller utestengt få veiledning og/eller få tilrettelagt aktiviteter som gir barnet den kompetansen som trengs for å kunne delta i fellesskapet på avdelingen.
- ... de ansatte gi barna rom og tid til å komme med tilbakemeldinger på hvordan hverdagen struktureres.
- ... de ansatte være oppmerksom på hva barnegruppene er interessert i her-og-nå, og sammen med barna skape en nysgjerrighet til å dele, fortelle om, og videreutvikle interessene sine.

Ved planlegging skal ...

- ... barna aktivt være med på å evaluere gjennomførte aktiviteter.
- ... barnas interesser bli tatt hensyn til.
- ... de barna som har særskilte behov bli tatt hensyn til.
- ... det tilrettelegges slik at alle barna i barnegruppen får oppleve å mestre aktivitetene, og aktivitetene må derfor være fleksible og gjennomtenkte.
- ... alltid fellesskap og samarbeid være høyt prioritert.
- ... det alltid være rom for demokratiske beslutninger fra barna.

Refleksjonsspørsmål

- **1.3.001** Hvordan formidle nye syn på barn til foresatte og ansatte som selv har vokst opp i en tid der barnesyntet var annerledes?
- **1.3.002** På hvilken måte kan et moderne syn på barns oppvekst påvirke eksisterende rutiner og normer i barnehagen?
- **1.3.003** Hvordan kan syn på barn som kompetente, instinktivt nysgjerrige og unike individer gi økt kvalitet i barnehagen?

Hva møter du i en Eventus barnehage

Med naturen som lek- og læringsarena

Samtlige barnehager i Eventus er natur- og friluftsbarnhager. Vi ønsker å gi de fleste og viktigste erfaringer gjennom å planmessig bruke impulser natur- og friluftsliv kan gi. Leken skal stå sentralt, vi får tid til å være, og vi tar i bruk alle sansene i møtet med fenomener i naturen.

«Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen»

[1, s. 11]

Akkurat begrepet «friluftsliv» har ulike definisjoner. I barnehagesammenheng handler det om å være ute i naturen, føle seg hjemme i naturen og å få en begynnende forståelse av hvordan det hele henger sammen og hvordan ta vare på naturen i nærområdet. Ut fra rammeplanen skal vi lære barna om å ta vare på seg selv, hverandre og naturen [1, s. 10]. For å få til dette trenger barna å få være sammen i naturen, få gode opplevelser og å føle at de mestrer naturen. I Eventus ønsker vi at barna skal få utviklingsadekvate utfordringer i og med naturen, barna skal få oppleve ulike typer natur året rundt og i (nesten) all slags vær. Det handler ikke bare om å oppholde seg i naturen, eller å gå til en fjelltopp, spise nistematen sin og gå tilbake til barnehagen eller bussen. I løpet av tiden barna er i naturen skal personalet legge til rette for at alle barna får utfordret nysgjerrigheten sin og det skal legges til rette for at barna blir møtt på sitt nivå. Barn skal ha et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. I naturen skal barn få oppleve å utøve mot, og ta risiko. Det handler om å mestre kroppen og relasjonen, både til medmennesker og til den fysiske verden vi befinner oss i. Barnehagen skal også bidra til at barna opplever å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer.

Mennesket er nysgjerrig og utprøvende av natur, og det å drive med skumle og farlige ting er en naturlig del av barns lek. I lekens verden bryter barn egne grenser og barrierer ved å prøve nye og spennende ting. Rammeplanen er delt inn i ulike fagområder som barnehagen skal inkludere i sin praksis, og i Eventus tar vi alle rammeplanens fagområder med i uterommet. I Eventus legger vi også til rette for bruk av kniver, øks og opptenning av bål; med tilhørende matlaging. Gjennom kjennskap til dette opparbeider barnet seg kompetanse og trygghet til å mestre dem.

Friluftsliv kan sies å ha fire ulike nivåer, basert på graden av samspill mellom menneske og natur. Det første nivået er det å oppholde seg i naturen. Her handler det om å bli trygg på å være i naturen, og føle på mestring av terrenget. I det andre nivået oppdager en mangfoldet i naturen og hvilke ressurser som finnes. Her ser vi på høsting av bær, sopp og andre vekster, vi ser på dyr og

Klikk eller skann QR-koden for å lese i friluftslivloven

insekt som finnes rundt oss. Når vi kommer til det tredje nivået handler det om å bruke naturen som verktøy, som for eksempel å lage seljefløyte eller turstav. Det handler om å se muligheter i å utnytte naturen som teknologi, og det kan være å lage et vannhjul eller bruke et nedfelt tre for å krysse elven. På det siste nivået, nivå fire, handler det om å føle seg hjemme i naturen. Da gjør vi endringer av naturen som å bygge hytte, lage stier eller trapper, bygge et fast ildsted og gjør naturen «vår». I løpet av alle disse fire nivåene vil det gradvis komme et ønske om å ta vare på naturen. Når vi går gjennom nivåene får vi en dypere og dypere forståelse for kompleksiteten i naturen, hvor sårbar den er, og hvordan økosystemet henger sammen. Vi får en tettere relasjon til naturen (som ofte kalles nivå 5).

Alle Eventus barnehager har egne busser. dette gir barnehagene en fantastisk mulighet til å gi barna opplevelser med stor variasjon. Med bussene kan alle barnehagene tilrettelegge for alt mellom toppturer, turer i dyp uberørt natur og plaskelek på stranden. Bussene gjør det også mulig for barna å besøke kultursteder som blant annet museum, gravplasser, bysentrum, teater og konsertlokaler.

Visste du at ...

... alle barnehagene i Eventus har muligheter for svømmeopplæring i sjø for førskolebarna?

Barna får låne våtdrakter av barnehagen slik at de kan være ute i vannet lenger, og ikke blir kalde.

Relasjonskompetanse

«hele personalet skal [...] ivareta relasjoner mellom barna i grupper, mellom barn og personalet og mellom personalet og foreldre»
[1, s. 15]

Vi ønsker at barna i våre barnehager skal lære å omgås andre på en positiv måte og det skal legges til rette for at barna kan etablere gode relasjoner seg imellom så vel som til andre voksne. Med gode relasjoner mener vi relasjoner basert på tillit, gjensidig empati og trygghet [7].

Relasjonskompetanse er ferdigheter, evner, kunnskaper og holdninger som etablerer, utvikler, vedlikeholder og reparerer relasjoner mellom mennesker [12]. Jan Spurkeland hevder at disse faktorene er de viktigste et menneske bringer med seg i møte med andre mennesker. Han hevder videre at relasjonskompetanse, som også kan forstås som samhandlingskompetanse, vil i fremtiden bli mer bevisstgjort og etterspurt i samfunnet og i arbeidslivet. Å tidlig ha et fokus på å utvikle god relasjonskompetanse allerede i barnehagen vil i dette perspektivet ha et bærekraftig element i seg, og kommer inn under begrepet sosial bærekraft. For å kunne utvikle god relasjonskompetanse kreves det emosjonell modenhet. Dette er hvert menneske sin kunnskap og innsikt i sitt eget og andres følelsesliv. Det handler om vår evne til å forstå og regulere våre egne emosjoner og samtidig forstå og anerkjenne andres. Dette er veldig utfordrende for små barn, og det krever en viss kognitiv utvikling. Det betyr at i løpet av årene barna går i barnehagen vil de gradvis øke sin emosjonelle modenhet og være mer og mer i stand til å utvikle god relasjonskompetanse og emosjonelle intelligens. Emosjonell intelligens er kunnskapen og mestringen av sine egne og andres følelser. Eksempler på en slik mestring er å vite om og ikke minst kunne kjenne forskjellen mellom det å være redd, sint eller frustrert, eller glad, lettet og spent.

Margareta Öhman [13] skriver at barn begynner å se på seg selv «utenfra» i treårsalderen, og de begynner å vurdere sine egne handlinger ut fra hvordan de tenker andre oppfatter dem. Derfor er det viktig at barnas nærmeste voksne (foresatte og barnehageansatte) gir både med ord og kroppsspråk positive tilbakemeldinger til barna på det de mestrer, samtidig som vi også anerkjenner og validerer dem som hele mennesker, med alle sine følelser og handlinger. Mennesker bygger sitt selvbylde på hvordan de tolker andres handlinger og responser, og på denne måten utvikles ulike handlingsstrategier for å få kontakt eller for å tilfredsstille sine behov. Hos de små barna kan vi eksempelvis se slike handlingsstrategier når barnet ikke ønsker å kle på seg, eller måten de spør etter godteri i butikken, eller hvordan de reagerer på å ikke få viljen sin i lek med andre barn. Hvordan disse handlingsmønstrene utvikler og endrer seg, er knyttet til barnets stadig utviklende relasjonskompetanse, sin emosjonelle modenhet og -intelligens. Det er derfor viktig at de ansatte i barnehagen har kunnskap om barnas utvikling, kjenner hvert barn på sin avdeling godt, og vet hva barna trenger for å utvikle gode og sunne handlingsmønstre og få et godt grunnlag for å utvikle god relasjonskompetanse.

For å ivareta vår profesjonelle relasjonskompetanse

- Skal barnehagens personale være et profesjonsfelleskap som reflekterer og vurderer planlegging og gjennomføring av pedagogiske opplegg, og på denne måten utvikler en rikere forståelse av god praksis.

- Skal barnehagens personale ha en spørrende og refleksiv holdning; noe som innebærer å være åpen for å utfordre og endre egne oppfatninger, tillærte ideer og praksis.
- Skal barnehagens personale ha et utstrakt samarbeid som sikrer god praksis. God praksis gir mindre rom for private løsninger og sikrer at alle barn, gutter og jenter får et mer likeverdig tilbud

Kosthold og matlaging

Eventus ønsker å løfte kosthold og matlaging i et pedagogisk og verdimelessig perspektiv. Måltidene i barnehagen er en sosial arena, hvor tiden rundt bordet fungerer som en kulturell møteplass for meningsskaping mellom barn og voksne.

I løpet av fem år i barnehagen inntar barna ca. 3000 måltider hver. Barnehagen har derfor en helt unik mulighet til å påvirke barnas kosthold i en positiv retning, og er forpliktet til å gjøre nettopp det gjennom Helsedirektoratets retningslinjer for mat og måltider i barnehagen.

- Barnehagen skal tilby et fullverdig kosthold hver dag.
- Gi barna erfaringer med matlaging som prosess gjennom aktiv deltagelse og sansing.
- Barna får erfaringer med matlaging i et helhetlig perspektiv: Fra jord til bord, og til jord igjen.
- Under måltidene har vi fokus på matglede, fellesskap, samarbeid og relasjons-bygging.

Matmot, neofobi og bruk av naturen

I løpet av årene barna er i barnehagen, går de gjennom flere «faser» i smaksutviklingen sin. Det er store variasjoner mellom barna, men på generelt grunnlag kan vi dele det opp i 4 faser:

- 0 – 1,5 år: Barnet spiser det det får servert
- 1,5 – 3 år: Neofobifasen
- 3 – 6 år: Sosialiseringfasen
- Fra 5 år: Nysgjerrighetsfasen

Les om helsedirektoratets anbefalinger for mat og måltider i barnehagen ved å klikke på eller skanne QR-koden!

Les om prosjektet «matjungelen» ved å klikke på eller skanne QR-koden!

Det er viktig å huske at alle barn er forskjellig, og noen går ikke gjennom disse fasene i det hele tatt og spiser tilsynelatende alt med glede. Men de fleste vil være innom disse fasene. Neofobifasen er gjerne den både barn, foresatte og ansatte i barnehagene har størst utfordring med. Neofobi er redsel for ny mat, og dette er en fase hvor barnet ikke ønsker å smake på noe det ikke fra før vet smaker godt. Denne fasen er ofte frustrerende for både foresatte og ansatte i barnehagen som ønsker å introdusere nye smaker og et godt og sunt kosthold til barna. Siden dette er en fase hvor barnet ikke ønsker å smake på nye ting, kan det også inkludere noe barnet allerede liker, men som er presentert på en ny måte, eller kommer fra en annen emballasje enn hva barnet er vant med. For å komme seg videre fra neofobifasen er det viktig at de voksne er tålmodig, at det ikke brukes tvang, og at barna får tid til å se, lukte og smake på maten i sitt eget tempo. Noen barn kommer ikke skikkelig over neofobifasen, og blir det vi kan kalle kresne. Dette kan i noen tilfeller være helt ut i voksenlivet. Da kan det være at voksne har «gitt opp», og valgt mat de vet barnet liker og ikke gitt barnet gode nok sjanser til å overkomme neofobien sin. Å se andre barn, gjerne eldre, og de voksne spise og nyte maten er en god måte å gi barnet motivasjon til å smake på ny mat. Dette vil gjøre at barnet raskere kommer over til sosialiseringsfasen, hvor barnet ser hva andre spiser, og anser denne maten som trygg å smake på. I nysgjerrighetsfasen blir barnet mer interessert i hvordan mat lages, og ønsker å være med på å lage mat, smake på ingredienser, krydder og urter. Dette er den beste fasen å introdusere mer komplekse smaker, snakke om smakssansen og å ha en begynnende analysering av hvilke smaker en kan kjenne i maten.

Matmot er et nokså nytt begrep i norsk sammenheng. Matjungelen [14] beskriver matmot som en motpol til kresenhet, for her handler det om å ha mot til å smake på nye og ukjente ting. Målet i Eventus barnehager er at barna skal bli nysgjerrige på mat, tørre å smake og ha et ønske om å spise variert og å eksperimentere med ingredienser. For å øke barnas matmot er det viktig å bruke tid og la barna få lukte, ta på, smake og bruke alle sansene sine rundt matbordet. Det er også viktig å la barna bli vant med å smake på nye ting, og at de ansatte i barnehagen viser positivitet til å spise maten sammen med barna. Barna skal også få muligheten til å selv velge ulike kombinasjoner av pålegg på brødsnivene, som brunost på kaviar, eller leverpostei og makrell i tomat. På denne måten finner de ut hva som går sammen og ikke, og de finner ut hvilke smaker de liker og ikke liker.

I Eventus barnehager er det et mål å dyrke frem grønnsaker, urter, krydder og andre spiselige vekster både innendørs og utendørs. Da er det viktig at barna får være med i hele prosessen fra å legge jord i pottes, så frø, vanne, potte om og til slutt høste og smake på. Naturen er også sin egen kjøkkenhage, og barna skal få mulighet til å lære seg noen av de spiselige vekstene de kan plukke og smake på. På tur skal barna også få oppleve å lage mat som tilberedes over bål eller gass, og barna skal få være med i prosessen med å bygge og tenne på bålet, eller sette sammen stormkjøkkenet.

Ved å la barna ta del i hele mat-prosessen (fra jord til bort og til jord igjen), vil det også gjøre barna mindre kresne til å smake på maten de selv har vært med på å produsere. På denne måten styrkes barnas matmot slik at de får et godt grunnlag for å ha et sunt og variert kosthold resten av livet.

Klikk eller skann QR-koden for å lese mer om det generelle bålforbudet og hva en må passe seg for.

Likestilling blant ansatte

Enhver barnehage representerer et unikt kulturelt mangfold i sin brukergruppe. Alle barn og deres familier har lik rett på å bli møtt og ivaretatt; ikke på tross av, men på grunn av sin forskjellighet. Ved siden av de ansattes relasjonelle kompetanse er mangfold i personalgruppen et viktig element i å sikre god kvalitet.

Et sentralt element i barns dannelsesprosess er at det finnes voksne mennesker av begge kjønn blant barnets primære og sekundære tilknyttingspersoner. Barnet skal gjennom dannelsesprosessen få et godt selvbylde, noe som er grunnlaget for å kunne fungere godt i et sosialt miljø.

- Den kjønnsmessige likevekten skal holdes innenfor rammen 60/40.
- Personal med variert livs- og yrkesbakgrunn.
- Mangfoldet gjenspeiler seg i barns barnehagehverdag.
- Personalet får bruke sin særegne kompetanse som en ressurs for barnehagens beste.

Det er viktig med samhold og en følelse av fellesskap når barna går i barnehagen. En metode som kan brukes er ferdaråd på turene.

Hvordan skal Eventus oppnå dette?

I hverdagen skal ...

- ... alle fagområdene i Rammepånen tas med ut i friluft, hele året.
- ... det tilrettelegges for at barna, når de er klar for det, bruker øks, kniv og andre verktøy.
- ... barna få være med på å tenne, vedlikeholde og slukke bål.
- ... barna bli veiledet i forsvarlig opphold i naturen. Dette inkluderer sporløse ferdsel, utnyttelse av naturens råvarer, bruk av naturmaterialer o.l.
- ... barna få oppleve å mestre naturen på sitt nivå.
- ... barnas følelsesliv bli anerkjent, satt ord på og bli tatt på alvor.
- ... barna oppleve å være en del av et fellesskap i måltider.
- ... barna få undre seg over opphavet til maten de spiser.
- ... Barna få smake på ulike kombinasjoner av pålegg, og selv definere hva som smaker godt eller ikke.
- ... de ansatte ha en spørrende og refleksiv holdning, som innebærer å være åpen for å utfordre og endre egne oppfatninger, tillærte ideer og praksis.

Ved planlegging skal ...

- ... det tilrettelegges for at barna får ha både fri lek og planlagt lek i uberørt natur.
- ... det tilrettelegges for at barna får bruke ulike sanser i møte med naturen.
- ... det tilrettelegges for at barna får utfordret seg selv og få oppleve mestring ved å ta del i aktiviteter som er skumle.
- ... aktiviteter som inkluderer samarbeid og fellesskap prioriteres.
- ... det settes av tid for å jevnlig lage mat på bål, hvor barna er med på prosessen etter deres utvikling- og kompetansenivå.
- ... alle barna få utfordringer og tilretteleggelser for nye smaksopplevelser.

Refleksjonsspørsmål

- **1.4.001** Hvordan tilrettelegge opplevelser i friluftslivet som skaper en relasjonell tilknytning til naturen og mangfoldet?
- **1.4.002** Hvordan kan vi involvere foreldrene i arbeidet med å overkomme neofobi hos barna?
- **1.4.003** Hva kan vi gjøre for å øke kvaliteten rundt måltidssituasjonen, og gi barna større matmot?

Samarbeid og tilrettelegging til barns beste

«For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg»

[2: §4]

«Barnas trygghet og trivsel er avhengig av at samarbeidet med foreldre fungerer godt, og psykisk helsefremmende barnehager tar ansvar for dette samarbeidet»

[6: s. 350]

Barnehagen skal være et trygt og godt sted for alle barn, og i Eventus skal vi legge til rette for godt foreldresamarbeid og fremme god dialog med alle foreldre. Det er de ansattes ansvar å skape en god dialogkultur og arenaer for medvirkning. Det gjelder både på individ nivå, for enkeltbarnet, samt på gruppenivå, gjennom foreldreråd og samarbeidsutvalg [1: s. 29].

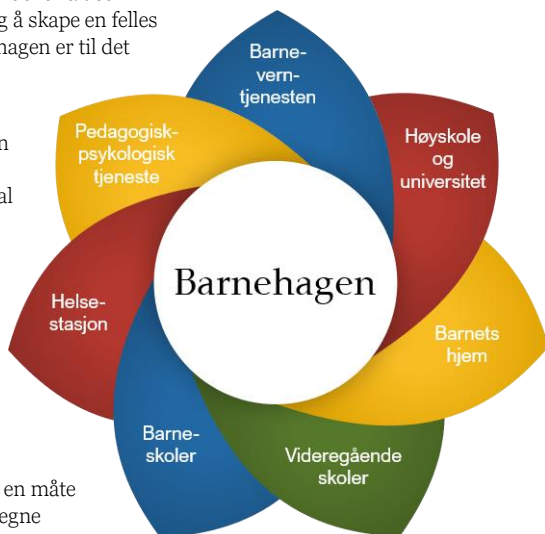
I en Eventus barnehage skal et hvert barn ha det best mulig, og for å klare dette er det viktig å forstå at foreldre og ansatte er

deltakere på en felles arena, med et felles mål om at barnehagen skal være til det beste for barnet. Foreldre er ikke bare mottakere av vår tjeneste, det vil si at både foreldre og ansatte skal ta ansvar, initiativ og samarbeide til barnets beste [7: s. 354].

Samarbeid

En Eventus barnehage skal også være et naturlig sted i hverdagen for foreldre å søke til samtaler, veiledning og råd som gjelder barnet. Det krever et fundament som er bygget på tillit. Tilliten skapes i de uformelle møtene, de som finner sted både under levering på morgenen og henting på ettermiddagen. Her ønsker vi å bli kjent med hverandre og forstå hverandre. Dette skaper forutsigbarhet og trygghet- altså limet i samarbeidet. Det holdes også jevnlig foreldresamtaler, foreldremøter og fagmøter gjennom året for å sikre foreldrenes medvirkning. Barns rettigheter er førende for alt som foregår i barnehagen og da er det viktig å skape en felles forståelse om at alt som gjøres i barnehagen er til det beste for barnet.

I Eventus skal alle barn føle seg som en viktig og verdifull del av felleskapet, uansett forutsetninger og behov. Vi skal sikre at alle barn trives og har positiv utvikling i barnehagen. I noen perioder, enten det er korte eller lengre, kan det være barn som har behov for ekstra støtte, og da skal vi tilrettelegge for det i hverdagen. Inkluderingsbegrepet får en viktig og avgjørende rolle. Inkludering i barnehagen handler om å tilrettelegge for sosial deltakelse. Det vil si at barnehagens innhold må formidles på en måte som gjør at ulike barn kan delta ut fra egne

behov og forutsetninger. Leken blir derfor den viktigste sosialiseringsarenaen for å skape meningsfulle felleskap. Personalet skal arbeide målrettet og systematisk og dersom barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmenpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldre om retten til å kreve sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp. Barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp skal på lik linje med alle barn, inkluderes i barnegruppen og det allmenpedagogiske tilbudet til det beste for barnet [1: s. 40].

Praksisbarnehager

Eventus barnehager tar imot studenter fra barnehagelærerutdanningen ved Høgskulen på Vestlandet. Kvaliteten på læringsmiljøet som etableres mellom praksislærere, studenter og HVL er viktig for å skape positive ringvirkninger inn i barnehagehverdagen. Slik kan Eventus være en aktiv samarbeidspartner i de pedagogiske og didaktiske endringsprosesser som kommer innenfor vårt fagfelt og i vår sektor. Godt samarbeid, erfaringsdeling og informasjonsutveksling mellom studentene, praksisfeltet og høgskulen er sentralt for å sikre god kvalitet i praksis. Dette stiller ganske store krav til oss som praksisbarnehage, og spesielt til praksislærer og daglig leder. HVL har utarbeidet retningslinjer for praksis, og i den står det blant annet:

- Praksislærer i barnehage skal ha førskole- eller barnehagelærerutdanning og tre års relevant arbeidserfaring etter fullført pedagogisk utdanning.
- At praksislærer er til stede i praksisperioden og skaffe kvalifisert vikar dersom praksislærer har fravær i praksisperioden.
- At studenten deltar i hverdagsaktiviteter i barnehagen, men ikke blir brukt som vikar.
- Å gi studentene veiledning og vurdering i tråd med gjeldende dokumenter og øvrige retningslinjer
- Alle studenter og praksislærere er pliktet til å gjøre seg kjent med forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning og spesielt vurderingskriteriene i § 3.

Læringer i Eventus

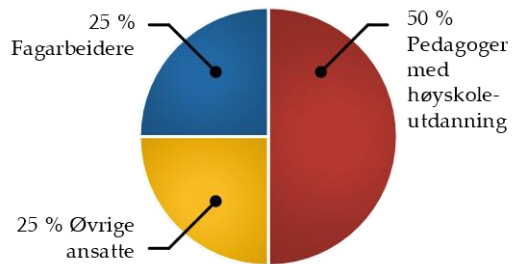
Eventus barnehage AS tilbyr læreplasser i Barne- og ungdomsarbeiderfaget. Læringer tilrettelegger aktiviteter for barn, har daglig ansvar, tilsyn og omsorg for barnegrupper i barnehagen. I tillegg har de ansvar for planlegging og gjennomføring av pedagogiske aktiviteter i samarbeid med øvrig pedagogisk personale. I dette arbeidet skal de legge til rette for barns læring og utvikling, fremme gode lekemuligheter og synliggjøre positive holdninger. På denne måten er læringer viktige bidragsyttere til vår barnehagekvalitet.

Klikk på eller skan QR-koden for å lese mer om praksis ved HVL

Personalet i Eventus

Vi vet barn tilbringer store deler av sin våkne tilværelse hos oss, noe som gir oss et stort ansvar. Dette stiller krav til at personalet er egnet til oppgaven og at de har den kunnskap og ferdighet som skal til for å løse oppgaven. I Eventus barnehager skal den kjønnsmessige likevekten holdes innenfor rammen 60/40. Dette gjør vi av flere grunner, blant annet for et bedre arbeidsmiljø, men også for å speile samfunnets mangfold. Barna i Eventus barnehager skal møte mennesker med ulike kjønnsidentitet, livs- og yrkesbakgrunn og mennesker som er på ulike livsstadier.

Hos Eventus barnehager har vi målsetning om å stadig øke andelen av ansatte som har fagbrev som barne- og ungdomsarbeider. Eventus har som målsetning at 50 % av de ansatte som ikke er utdannet barnehagelærere, skal være utdannet fagarbeidere. Fagarbeideren tilfører økt kunnskap og kompetanse i barnehagen og vi ser at disse utgjør en viktig ressurs i det daglige arbeidet med barn.

Kompetanseheving

I Eventus barnehager er vi opptatt av at de ansatte skal få mulighet til å videreutvikle seg. Vi ser viktigheten av tett og god oppfølging av våre pedagoger som en klar suksessfaktor for kvaliteten i våre barnehager. Dette inkluderer også veiledning for nyutdannede. Nyutdannede har en rik fagkunnskap innen barns utvikling, lek og læring, men mangler praktisk yrkeserfaring. Intensjonen med veiledningen er å styrke den enkelte pedagog i sin profesjonsutøvelse gjennom refleksjon over egen og andres praksis. I Eventus vil en som pedagog finne et klima for utprøving og å lykkes.

Eventus barnehage tilrettelegger også for videreutdanning. Dette kan være ufaglærte som ønsker å ta fagbrev, eller barne- og ungdomsarbeidere som ønsker å gå videre for å ta bachelor på Høyskolen. Videre tilrettelegges det for at barnehagelærere kan ta en mastergrad. Det finnes også flere andre tilleggsutdanninger innen spesialpedagogikk, småbarnspedagogikk og andre kurs og årsstudium. Hver enkelt ansatt har frihet til selv å velge hva de ønsker mer kunnskap om, og i samarbeid med daglig leder skal det tilrettelegges for best mulige løsninger.

Foreldreråd og foreldreutvalg:

I barnehagen er det et foreldreråd som består av foreldrene og et foreldreutvalg.

Foreldreutvalget består av to foreldrerepresentanter fra hver avdeling. Foreldre/foresatte i barnehagen skal ta kontakt med representantene i foreldreutvalget dersom de har saker de ønsker å diskutere med andre foreldre/foresatte om.

Samarbeidsutvalg:

«Samarbeidsutvalget skal bli forelagt og har rett til å uttale seg i saker som er av viktighet for barnehagens innhold, virksomhet og forhold til foreldrene [...]»

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ»

(Barnehageloven)

SU består av en representant fra foreldregruppen, en fra ansattgruppen og en eierrepresentant. I tillegg velges det vara for disse. Daglig leder fungerer som sekretær og har mulighet til å uttale seg. Blant SU sine oppgaver er vedtak av årsplan og samarbeid med barnehagen i forbindelse med vurdering.

Barns rett til lek

I Eventus skal vi arbeide for psykisk helsefremmende barnehager og leken skal være den grunnleggende aktiviteten i barnehagen. Det krever en organisering og en struktur som prioriterer barns rett og mulighet til lek, men også ansatte som har kunnskap om barns rett til lek, lekens betydning og lekens egenverdi i barnas liv. Ivaretar vi barnas grunnleggende rett til lek ivaretar vi også barnas psykiske helse.

Leken er lystbetont og fylt med glede. Gjennom leken kjenner barn på positive følelser som trivsel, velvære, fryd, entusiasme, spenning, nysgjerrighet og utfordring [7, s. 265]. Leken gir derfor mening i livet til barna, og dette kan vi se i sammenheng med Arne Holtes [15] syv psykiske helserettigheter i hvordan bygge god psykisk helse.

Leken er inngangsporten til et barns liv og utviklingen av vennskap, fordi leken bidrar til å skape samhold og felleskap. Barna blir kjent med seg selv, med hvem de er og hva de står for. De får en følelse av identitet, og de blir kjent med hverandre. Leken kan være utfordrende, men det gir de også muligheten til å oppnå følelsen av mestring, og dermed tørre å delta og involvere seg i felleskapet. Oppnår man følelsen av å høre til et sted skaper det trygghet og mening i et barns liv.

Psykiske helsefremmende lek krever ansatte som har et bevisst forhold til å være nær og som deltar i barns lek på en støttende og utfordrende måte [7, s. 299]. I Eventus skal barna møte ansatte som er engasjerte og aktive i møte med barnas lek og lekemiljø. De ansatte skal være pålogget med hele kroppen, sitt blikk og sin innstilling. Dette krever å finne en balanse med ro og tilstedeværelse, uten å at de ansatte blander seg unødig inn og ødelegger egenverdien i leken. Ansatte skal ha kunnskap om barns lek, og kunne være fleksibel og endringsvillig for å skape de beste lekemiljøene for barna tilpasset deres interesser, alder og modenhet, både ute og inne. Men det viktigste for oss er at barna får TID til å leke på hver sin unike måte og får reell mulighet til å medvirke i sin hverdag.

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre»

[1, s. 20]

De syv psykiske helserettigheter

1. Identitet og selvrespekt
2. Mening i livet
3. Mestring
4. Tilhørighet
5. Trygghet
6. Deltakelse og involvering
7. Felleskap

I Eventus barnehager møter du ansatte som...

... organiserer dagene slik at barna kan sette i gang, styre og strukturere leken sin selv

... skaper fysiske miljøer som gjenspeiler kunnskap om lek

... gir barn rom og tid- og færre avbrudd i leken

... strukturerer rom, leker, og materiell slik at det inviterer til lek

... deltar i barns lek på en støttende og utforskende måte

Hva kjennetegner barns lek?

1-2 åringen

De yngste barna er kroppslig i sine tilnærminger og viser på den måten vei for oss, og forteller oss hva som gir mening for dem. Når vi vet dette, at de kommuniserer gjennom kroppen, vet vi også at de må ha kroppslige møteplasser å leke sammen på. De yngste barna har også veldig spontane samværsformer, og også dette er viktig å ivareta når vi skaper lekemiljøer for de minste. De trenger altså:

- Noe å gripe i, holde i og kjenne på.
- Arealer som innbyr til utforskning, løping, tumling og bevegelse.

Derfor ønsker vi lekemiljøer som med fordel kan arrangeres rundt store lekeelementer og god plass. For eksempel kasser, baljer, madrasser, puter og tuneller. I tillegg trenger de yngste tilgjengelige leker og materialer som ivaretar deres behov for å frakte, tømme og fylle. Til det har vi gjerne bøtter, baller, kongler, ringer og store biler. For de minste er også mengdeprinsippet viktig. Vi må ha nok like leker til alle fordi vi ser at tingene skaper fellesskap og forbindelser mellom barna. Derfor velger vi heller mye av lite, fremfor litt av alt.

3-6 åringen

Samværsformene endres gjerne i 2-3 års alder. Barna går fra flyktig «hit og dit»-lek der åpenhet og sosial aktivitet er kjennetegnene, til en type lek der sterkere, relasjonelle bånd mellom to barn preger leken i større og større grad. Rollelek-kompetansen øker, og barna henter gjerne frem leketemaer som speiler erfaringer fra eget liv. De etablerer rutiner som handler om den dype leken som gjentas igjen og igjen, sammen med venner, og som er preget av gode følelser. Dette krever gode og fleksible lekemiljøer som er lette å endre, variere og flytte på slik at flest mulig kan bruke de, men med flere muligheter enn for eksempel en kjøkkenkrok eller et bilteppe. Forhåndsdefinerte lekemiljøer som dette begrenser leken til et smalere register enn et lekemiljø som barna kan sette opp selv.

Derfor må vi ha et rikt utvalg av nøytrale grunnmaterialer som kuber, planker, kasser, stoff og rør som de kan bygge opp ulike miljøer med. Dette kan suppleres med gjenbruksmateriell som for eksempel pinner, steiner og kongler og tradisjonsleker som dukker, dyr og biler. Da får barna starte, strukturere og styre leken selv i størst mulig grad og vi åpner opp for flere måter å leke på, å være sammen på og rett og slett å være menneske på.

Trygghet og tilknytning

«I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring»

[1, s. 19]

Barnets tid i barnehagen legger et viktig grunnlag for hvordan barnets livshistorie vil se ut. Vi ønsker å gi barnet anledning til å danne nære relasjoner, få gode opplevelser og mestring gjennom lek, danning og læring i et helhetlig bilde. På den måten legger vi et godt grunnlag for barnets evne til å tro på seg selv og barnets anledning til å utvikle et godt selvilde. Sammen med gode venner løses utfordringer i hverdagen. Barnet erfarer å kunne stole på egne ferdigheter og mot,

men også å lære å stole på andre. Det er ikke alt en selv skal mestre, men sammen kan vi arbeide for å løse det umulige. Den begynnende forståelsen for å se samfunn og demokrati som en samling av unike individer skaper et trygt fundament for fremtidig demokratisk deltakelse i samfunnet.

Tilknytning er den medfødte evnen til å søke og holde seg i nærheten av en eller noen få voksne, og på den måten sikre sin egen trygghet og overlevelse. I tillegg til den fysiske tryggheten er nærhet til trygge voksne også helt avgjørende også for barns psykologiske utvikling.

Alle barn er også født med et annet grunnleggende behov, nemlig behovet for å utforske og mestre omgivelsene. Utforskertrang kommer også tydelig til syne ved at babyen smaker på og undersøker alt som er innen rekkevidde. Noen måneder ut i livet vil barnet opp og fram, med en ustyrlig forskertrang.

Det finnes altså to grunnleggende behov hos ethvert menneskebarn, to behov som går i hver sin retning, men som likevel henger tett sammen:

Tilknytning:

Barnets avhengighet og behov for beskyttelse og omsorg.

Utforsking:

Barnets selvstendighet og behov for å undersøke og mestre verden.

Behovene er avhengig av hverandre. For å kunne utforske må barn kjenne seg trygge og under beskyttelse. Det vil si at barn må ha en viss ro inni seg for å klare å være nysgjerrig på verden. På den andre siden: mens barnet utforsker verden, kan det bli både redd, sint og trøtt. Da trer behovet for nærhet og tilknytning fram igjen. På denne måten er både tilknytningsbehovet og utforskningsbehovet avhengig av hverandre, og begge er grunnleggende for trygghet og livsglede.

Trygghetssirkelen bygger på mange års forskning omkring tilknytning og viser oss hvordan de grunnleggende behovene henger sammen: Hånden som tar imot nederst til venstre representerer den sikre havnen i form av en nær og trygg voksen som barnet kan få hjelp, trøst og nærhet hos når tilknytningsbehovet er «slått på». I øvre del av sirkelen ser vi barnets selvstendighet og

Jeg trenger deg til å ...

Trygg base

Trygg havn

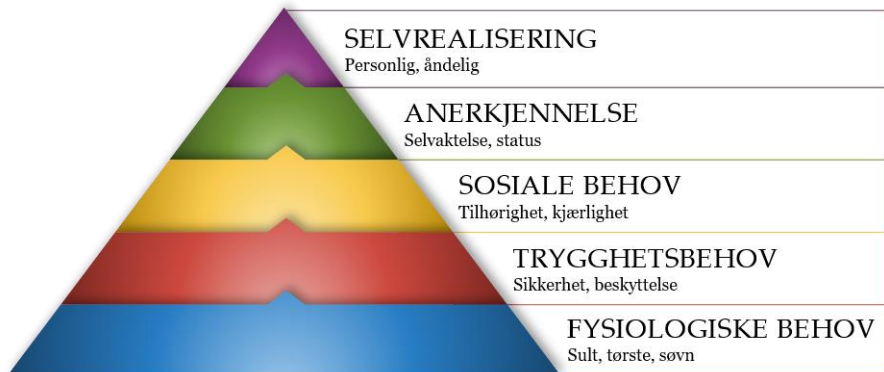
Ta meg imot når jeg kommer til deg

- Passe på meg
- Gledde deg over meg
- Hjelp meg
- Ha det fint sammen med meg

- Beskytte meg
- Trøste meg
- Vise godhet for meg
- Organisere følelsene mine

Alltid: Vær **STØRRE**, **KLOKERE** og **GOD**.
Når mulig: Følg barnets behov
Når det er nødvendig: Ta tak / ledelse

Trygghet er en forutsetning for små barns trivsel, utvikling og læring, slik vi kjenner det i Maslows behovspyramide. Barn har en indre driv for å leke, men de er avhengig av et trygt og omsorgsfullt miljø for å utvikle lekferdighetene sine. I enkelte sammenhenger settes omsorg og læring opp mot hverandre, men en slik forestilling bygger på en manglende forståelse av dynamikken i barnehagebarns utvikling og læring. Et lite barns første interesse er morens ansikt, og i tidlig alder er utforskning sammen med tilknytningspersoner og omsorgsgivere en drivende kraft for utvikling og læring. Hovedprinsippet i Maslows pyramide er at de behov som er plassert lavest må tilfredsstilles i rimelig grad før de som er plassert høyere.

Hvordan skal Eventus oppnå dette?

I hverdagen skal ...

- ... leken stå sentralt, og ansatte skal støtte, veilede og delta i leken der det er behov for det.
- ... hvert barn bli sett, hørt og anerkjent for den de er.
- ... alle barn få oppleve den tryggheten de trenger.
- ... alle barn oppleve at de er en del av fellesskapet på avdelingen.
- ... alle barn få muligheten til å utforske nærmiljøet på en trygg måte.
- ... de ansatte være sensitive på hvert barns behov for ekstra tilrettelegging og alle de ansatte skal alltid løfte opp «dårlig magefølelse», hendelser av bekymring o.l. til pedagog-gruppen i barnehagen.
- ... lærlinger og praksisstudenter bli godt ivaretatt, anerkjent og veiledet av alle de øvrige personalet i barnehagen.

Ved planlegging skal ...

- ... leken stå sentralt.
- ... det tilrettelegges for at alle barn får oppleve fellesskap.
- ... det tilrettelegges for barnas utforskertrang.
- ... lærlinger og praksisstudenter få tilstrekkelig ansvar for gjennomføring.
- ... alle ansatte (inkl. lærlinger og praksisstudenter) få mulighet og tid til kompetanseheving.
- ... alle ansattes oppfatning av enkeltbarn og barnegruppen anerkjennes tas hensyn til.

Refleksjonsspørsmål

- **1.5.001** Hvilke endringer kan vi gjøre på avdelingen/basen for å øke barnas tilgang til egeninitiert lek uten at det går på bekostning av ro, utestenging og ensidig lek?
- **1.5.002** Hvilke tiltak kan vi gjøre for å unngå at enkeltbarn sitter mye stille på et fang eller på gulvet uten å være motivert til å gå inn i lek?
- **1.5.003** Hvordan sikrer vi oss at barna som har god sosial- og lekekompetanse også får de utfordringene og mestringene de trenger?

Overganger

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn»

«Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.»

«De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen»

[1, s. 33]

Små barn opplever mange store og små overganger i løpet av de første årene i sitt liv. Hver dag vil det være flere overganger allerede før barnet kommer i barnehagen. Barnet skal stå opp, det skal kle på seg, det skal spise frokost og barnet skal komme seg ut av hjemmet tidnok til å rekke barnehagen.

I barnehagen er det også mange overganger hver eneste dag. Også mange som man kanskje ikke tenker så mye over. Det er en overgang å komme inn i barnehagen hver morgen, men det er også overganger når andre barn kommer. Kanskje kommer bestevennen og det går fra å være litt kjedelig og ensomt til mye latter og energi. Kanskje kommer det en bestevenn til noen barnet lekte med, som i sitt perspektiv ødelegger leken. Kanskje kommer det en av de ansatte og justerer leken eller stopper den. Noen av

de overgangene som det oftest blir snakket om er det å gå fra å være inne til å være ute. Her skjer det mye på en gang. Først må leken avsluttes, så må leken ryddes. Deretter skal barna klare å ta imot beskjeder om hva som skal skje, hvordan været er, hva de skal gjøre ute og hva de skal ha på seg av klær. Dette kan for mange barn oppleves som veldig urettferdig, og noe barna ønsker en viss kontroll over. På grunnlag av dette er det viktig at de ansatte tilpasser overgangene på best mulig måte for hvert enkelt barn. Dette, og andre lignende hendelser, er de små overgangene barna opplever i barnehagen, men det finnes også store livsendrende overganger.

Begynner i barnehagen

I Eventus barnehage ønsker vi, i samarbeid med barnets hjem, å legge til rette for en trygg og god oppstartsperiode i barnehagen. Vi ønsker at foreldrene er mest mulig sammen med barnet sitt i denne perioden da vi tror det er lettere kjent med nye voksne når de har sine nærmeste i nærheten. Vi ønsker at oppstarten skal være en aktiv periode hvor barnet selv er deltager og påvirker sitt møte med barnehagen. Vi legger vekt på at barnet skal knytte seg til og bli kjent med de som jobber i barnehagen. Vi vektlegger i stor grad at barnet skal bli kjent med én i personalgruppen til å begynne med, dette kaller vi for en tilknytningsperson. Vår målsetning i tilknytningsperioden er å være tilstedeværende, ansvarlige og lyttende for å sikre at barn både kan føle seg trygg og ivaretatt samtidig som de får mulighet til å utforske. For å få til

Visste du at ...

... alle barns tilvenning har individuelle behov. Les mer om hvordan din barnehage arbeider med overganger i del 2.

dette vil vi legge til rette for en individuell tilpasset tilvenning som er tilrettelagt best mulig for hvert enkelt barn.

Innad i barnehagen

Det å begynne på ny avdeling kan være en stor omveltning for mange barn. De beveger seg, fra sin trygge base med sine trygge omsorgspersoner de har knyttet sterke bånd til, videre i barnehagelivet hvor de skal gjøre seg nye bekjentskaper og erfaringer, og knytte nye bånd med nye mennesker. I denne perioden settes tryggheten på prøve og det er behov for at personalet er relasjonelle, sensitive voksne i møte med de nye barna, og tar deres uttrykk og opplevelser på alvor. I april starter tilknytningsperioden for overgang mellom avdelinger. Dette pågår over en periode frem mot sommerferien, og er for de barna som skal bytte avdeling internt. Det viktigste i dette arbeidet er at barna skal få bli kjent med barn og voksne i et rolig tempo, bli trygge på sine nye avdelinger, og etter hvert knytte seg til sine nye omsorgspersoner. Barna får komme på besøk på sin nye avdeling, leke, ta del i måltider, samlingsstunder og andre aktiviteter. De voksne er nære og tilstedeværende og har fokus på å møte hvert enkelt barn der det er. Våre erfaringer med å starte tidlig og bruke god tid til å bli kjent med hverandre er svært gode. Vi opplever at dette trygger barna, og skaper en mer naturlig overgang fra småbarn til store barn.

Kontakt med dyr er viktig for utvikling av empati, og det gir barna en opplevelse som knytter sterkere bånd mellom dem selv, de andre barna og ansatte, og ikke minst til dyrene. I Eventus bruker vi planmessig både besøksgårder, og våre egne "tilknytningsgårder" i Hardanger og Gulen for å gi barna de nære gode opplevelsene med dyr.

Mellom barnehage og skole

En god sammenheng mellom barnehage og skole handler om å legge til rette for et helhetlig opplæringsløp som ivaretar barnets behov. Det handler både om at læringspotensialet hos det enkelte barnet ivaretas, støttes og utvikles på et tidlig tidspunkt, og at barnet i det videre skoleløpet får mulighet til å bygge på kunnskaper og erfaringer fra barnehagen. En god sammenheng mellom barnehage og skole skal ivareta barnets behov for trygghet i en overgangsprosess, og bidra til at opplæringen tilpasses det enkelte barnet allerede fra første skoledag. Dette skal skje i et nært samarbeid med barnets hjem. De respektive barnehagene og skolene utveksler gjensidig informasjon om sine virksomheter, og det legges til rette for at barn kan ta avskjed med barnehagen på en god måte, glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skole.

Hvordan skal Eventus oppnå dette?

I hverdagen skal ...

- ... de ansatte være sensitive på barnas lek, og gi barna tid til overgangene.
- ... det være forutsigbarhet i rutiner, og det skal unngås å gjøre for store endringer etter at barna har fått vite hva dagen skal inneholde.
- ... hvert enkelt barn anerkjennes og tilrettelegges for i overgangene.
- ... barna få oppleve at det er et fellesskap på tvers av avdelingene.
- ... de ansatte alltid ha et fokus på barnas trygghet i barnehagen.
- ... det brukes god tid på å innføre nye regler og rutiner.

Ved planlegging skal ...

- ... det tilrettelegges for hvert enkelt barns behov for trygghet og tid til overgangene.
- ... De tre store overgangene (begynner i barnehagen, bytter avdeling, slutter i barnehagen) ha konkrete tiltak for å sikre best mulig overgang for alle barna.
- ... det være et langsiktig perspektiv hvor det gradvis skal være mer og mer fokus på overgangen til større avdeling eller skole gjennom året.

Refleksjonsspørsmål

- **1.6.001** Hvordan best tilrettelegge for en god oppstart i barnehagen?
- **1.6.002** Hvilke tiltak må avdelingene gjøre for å forberede barna til å gå over til neste avdeling? (f. eks. fra småbarn til storbarn)
- **1.6.003** Hvordan kan vi sikre en helhetlig pedagogisk kvalitet gjennom hele barnehagetiden?

Hytte, koier og gapahuker finnes overalt i Norge og er en del av den norske friluftstradisjonen. Besøk på slike steder gir barna en mulighet til å få et lite innblikk i denne tradisjonen, og sammen med kunnskap blant de ansatte får barna en begynnende forståelse for de ulike aspektene ved friluftsliv.

Litteraturliste

- [1] Utdanningsdirektoratet. (2017). *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.no
- [2] Barnehageloven. (2005). *Lov om barnehager* (LOV-2005-06-17-64). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/2005-06-17-64>
- [3] FN. (2022). *Barnekonvensjonen*. <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>
- [4] Grunnloven. (1814). *Kongeriket Norges grunnlov* (FOR-2020-05-29-1088). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/1814-05-17>
- [5] Sommer, D. (2014). *Barndomspsykologi: Små barn i en ny tid*. Fagbokforlaget
- [6] Juul, J. (1996). *Ditt kompetente barn*. Pedagogisk forum
- [7] Melvold, L. (2019). *Barn er budbringere*. Kommuneforlaget
- [8] Lehn, E. W. & Sivertsen, A. H. (2022). *Barnehagens betydning for livsmestring*. Fagbokforlaget
- [9] Ree, M. (2020). *Vilkår for barns medvirkning i felleskap i barnehagen*. Universitet i Stavanger, Norge
- [10] Bae, B. (2006). Perspektiver på medvirkning i barnehagen. I B. Bae, B. J. Eide, N. Winger & E. Kristoffersen (Red.), *Temahftet om barns medvirkning* (s. 6–27). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- [11] Biesta, G. J. J. (2021). *Undervisningens gjenoppdagelse*. Cappelen damm akademisk
- [12] Spurkeland, J. (2012). *Relasjonskompetanse*. Universitetsforslaget
- [13] Öhman, M. (2020). *Innenfor og utenfor*. Pedagogisk forum
- [14] Matjungelen. (2022). *Matmot*. Hentet fra: <https://barnehage.matjungelen.no/tema/matmot/> 19.05.2022
- [15] Holte, A. (2016). *De syv psykiske helserettighetene*. Hentet fra: <https://www.psykologforeningen.no/publikum/velkommen-til-psykologhjelp/de-syvpsykiske-helserettighetene>
- [16] Drugli, M. B., Lekhal, R. & Buøen, E. S. (2020). *Tilvenning og foreldresamarbeid*. Cappelen Damm akademisk

Del 2:

HVER ENKELT BARNEHAGE

Hver enkelt barnehage har sin del i årsplanen, som formidler hvordan de praktisk skal gjøre det som står i del 1 av denne årsplanen. Ta kontakt med en pedagog eller daglig leder hos din barnehage for å få en kopi av del 2.

Del 3:
**PEDAGOGISK
PLATTFORM**

Didaktikk

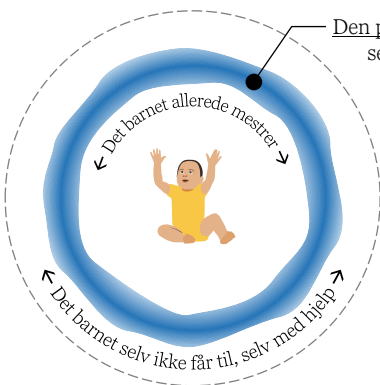
Didaktikk er pedagogisk arbeid over tid [17]. Selve begrepet didaktikk kommer fra gresk, og kan bli forstått som undervisningskunst. Dette medfører at det ikke er noen fasitsvar på hvordan drive med didaktisk pedagogikk. Det er viktig at hver enkelt barnehageansatt finner sin måte å tenke didaktisk og å være pedagogisk på. Fellesnevneren er at det er et målrettet arbeid som går over tid, og som jevnlig evalueres og justeres ut fra barnas medvirkning. Innen didaktisk pedagogikk kan en se på den barnehageansatte som en forsker på sin egen praksis, hvor hensikten er å forbedre innholdet i hverdagen slik at barna opplever omsorg, utvikling, lek, læring og danning. Barna skal være aktive deltakere i didaktisk planlegging og evaluering, slik at didaktikk blir et arbeidsredskap gjennom hele prosessen fra idé til ferdig gjennomført aktivitet. I et sosiokulturelt læringssyn vektlegges det at mennesket ikke lærer i et vakuum, men at all læring foregår i en sosial kontekst. Læring foregår i en interaksjon mellom mennesker og redskaper/artefakter i en kulturell og historisk kontekst. Dette læringssynet bygger i stor grad på Vygotskij sine teorier om sosialkonstruktivisme.

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen. Planleggingen synliggjør hvordan barnehagen fortolker og realiserer rammeplanen og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten».

[1, s. 37]

I løpet av tiden barna er i barnehagen vil de oppleve flere perioder hvor det arbeides med konkrete tema. Eksempler på dette kan være å se på endringer i naturen over tid, såing og høsting av råvarer, eller dyppedykking innen temaene plast i havet eller hvordan pinnsvinet overlever vinteren. Uansett hva temaet er, skal det planlegges godt i forkant, evalueres og justeres under gjennomføringen og til slutt reflekteres hele barnehagepersonalet rundt hvordan det gikk og hvor de deler erfaringer og kunnskap for å øke kvaliteten på neste temaperioder.

Proksimal utviklingszone

Den proksimale utviklingssonen er området mellom det barnet selv klarer å få til og det barnet ikke klarer å få til, selv om det får hjelp av andre. Med andre ord er dette det utviklingsområdet barnet har hvor det kan med veiledning fra noen mer kompetente (voksne eller andre barn) mestre utfordringen. Dette er en del av Vygotskij sitt sosiokulturelle syn og tar utgangspunkt i at pedagogen må se på morgendagens barn, og vende blikket vekk fra gårsdagens. Altså skal de ansatte i barnehagen alltid se fremover, tilrettelegge for barnets kontinuerlige utvikling og samtidig gi de rom for mestring og en følelse av at livet er overkommelig.

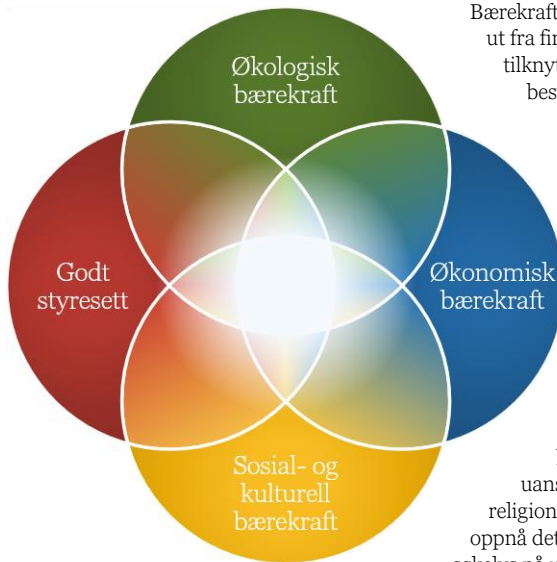
Bærekraftig utvikling i et helsefremmende perspektiv

«Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden»

[1, s. 10]

Når barnet trer inn i en Eventus barnehage møter det en verden der gode opplevelser av kvalitet står i sentrum og som skal skape et viktig grunnlag for barnets fremtid. Det vil si at Eventus skal arbeide for å fremme verdier, holdninger og en praksis i tråd med et bærekraftig samfunn, slik at barna lærer å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Fra et bærekraftig perspektiv handler det i praksis om å bruke barns naturfølelse og tilknytning til naturen som utgangspunkt for arbeidet med bærekraftig utvikling. Men hva er egentlig bærekraftig utvikling? Hvordan

skal vi sikre at barna utvikler verdier og holdninger som er i tråd med et bærekraftig samfunn? Det skal forklares nærmere nå.

Bærekraftig utvikling kan forstås og forklares ut fra fire dimensjoner som står i sterk tilknytning til hverandre. Dimensjonene består av sosial- og kulturell bærekraft, økologisk bærekraft, økonomisk bærekraft og godt styresett. Disse fire dimensjonene må sees i sammenheng for å oppnå bærekraftig utvikling.

Sosial- og kulturell bærekraft

Dette handler om å sikre sosiale rettigheter, sikkerhet og gode levekår- og like rettigheter for alle, uansett sosial klasse, kjønn, etnisitet, religion og kulturell bakgrunn [18]. For å oppnå det i barnehagen gjelder det å sette søkelys på utvikling av barnets sosiale kapital.

Det vil si skape positive relasjoner i barnets sosiale nettverk og fremme verdier som inkludering, tillit, følelse

av felleskap og tilhørighet, men også gjensidighet og engasjement for felleskapets beste. Barnas utvikling av vennskap blir derfor en viktig del av vår praksis. Det skaper trygghet og sosial tilknytning og er noe vi ønsker for alle barn i barnehagen, i alle aldre. Å etablere vennskap og opprettholde dem er en viktig faktor i sosialiseringssprosessen og en forebyggende faktor mot uheldig og negativ utvikling [19]. Det handler ikke om at vi bare skal fokusere på de positive

følelsene, men at barna blir kjent med hele følelsesregisteret i sosialiseringprosessen, også de følelsene som er vanskelig. Disse følelsene oppstår gjerne når barnet møter motstand eller havner i konflikter. Hvordan møter vi vanskelige følelser hos barn på en god måte? Det stiller krav til den enkeltes ansattes profesjonalitet og valideringsevne i møte med barns følelser. Vi skal ta ansvar for det som skjer og bære det emosjonelle

ansvaret slik at barna lærer å forstå, akseptere og håndtere egne følelser i møte med livets motgang. Barnet skal oppleve at følelsene blir bekreftet og gyldiggjort. Å bli sett, berørt og bekreftet med navn er viktige elementer i denne utviklingen. I Eventus har vi null toleranse mot mobbing, plaging og utestenging fra lek og skal dermed aktivt sørge for at alle barn har det trygt og godt i hverdagen, og arbeide systematisk for å forebygge mobbing og krenkende oppførsel [2].

Følelser trenger å bli ...

... sett – at vi legger merke til at den andre føler på noe.

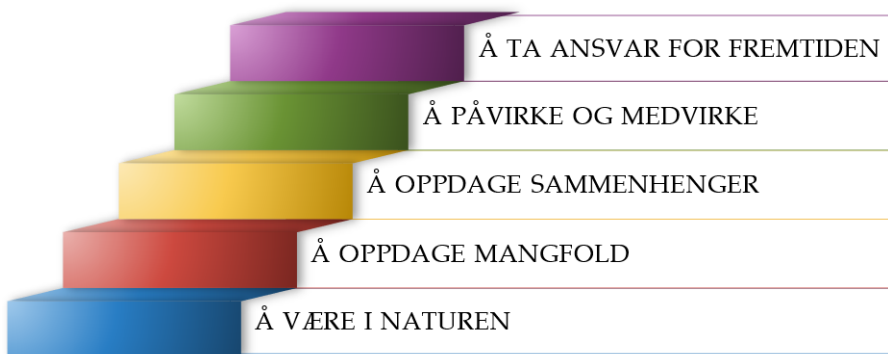
... satt ord på – at vi viser at vi forstår hva den andre kjenner på.

... bekreftet – at vi viser at det gir mening at den andre reagerer slik.

Sosial og kulturell bærekraft handler også om sosial utjevning. Barnehagen skal bidra til å utjevne sosiale forskjeller og fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre og verdsette mangfold og respekt for hverandre. Barna i Eventus skal oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på- og deres undring og nysgjerrighet over likheter og forskjeller skal legges til rette for. Alle barn skal ha verdi i felleskapet og oppleve glede og mestring i barnehagens sosiale- og kulturelle felleskap [1]. For å ivareta det kreves det et profesjonelt og relasjonskompetent barnehagepersonale som gir barna de beste forutsetninger for å utvikle gode relasjoner til seg selv, hverandre og naturen. Vi mennesker utvikler oss i nærkontakt med andre og vi trenger andre til å utvikle vårt kognitive og relasjonelle selv [12].

Økologisk bærekraft

Dette handler om utdanning i naturen, og ser vi det i sammenheng med barnehagen som lærende organisasjon handler økologisk bærekraft om barnas lek og utforskning i naturen. Barnas lek og utforskning i naturen skaper naturkontakt og gir dem opplevelser og erfaringer som vil påvirke deres forhold til naturen senere i livet. Utdanning i naturen handler også om læring i naturen og barn som miljøborgere og som agenter for egen læring. I Eventus ser vi på barn som viktige miljøborgere der vi ønsker at de skal utvikle holdninger om å ta vare på og verne om naturen vår. Det krever at barna får naturopplevelser i hverdagen tilpasset deres alder og modenhet, men også at det legges til rette for den frie leken som gir mulighet for utforskning, læring, refleksjon og undring. Dette kan illustreres med miljøtrappen (se figur på neste side), hvor hvert trinn oppover gir mer involvering og tilknytning til naturen. Det betyr også at de ansatte skal være til stede og engasjerte i barnas lek og undring over naturens fenomener og prosesser. De ansatte må stoppe opp i hverdagen sammen med barna og gi med tid til å lære å se og oppdage sammenhenger og prosesser i naturen slik at de utvikler sin økologiske kompetanse.

Økonomisk bærekraft

Dette handler om barnas tidlige forståelse av økonomi, forbruk og pengeverdi. I Eventus ønsker vi at barna skal lære om og oppleve verdien av penger, forbruk, resirkulering og gjenbruk. Barna skal lære om økonomisk utjevning i form av forskjellene på fattigdom og rikdom, men også det å utvikle respekt for forskjellighet og rettferdighet. Vi ønsker også at barna i Eventus skal også lære om hvordan vi kan redusere forbruk gjennom å ha fokus på deling, gjenbruk, reparasjon og resirkulering i hverdagen, men også det å lære å utøve respekt for og ønske om å ta vare på leker og gjenstander i barnehagen, på samme måte som vi skal ta vare på naturen. Gjenbruk er også en sentral del av hverdagen i Eventus. Her blir hovedfokuset rettet mot nytteverdien i stedet for den økonomiske verdien. Det vil si at vi vil legge til rette for aktiviteter for barna som fremmer glede og lykke ved å skape nytt liv til brukte gjenstander fremfor å gjøre et vesentlig økologisk fotavtrykk som påvirker kloden vår/naturen vår negativt.

Godt styresett

Dette handler om bærekraftig ledelse og er både politisk og kulturelt betinget, og dersom vi ser det i sammenheng med barnehagens verdigrunnlag, omfavner dimensjonen i stor grad barns rett til medvirkning [13], men også barnehagens bærekraftige ledelse og arbeidsmåter. Det vil si hvordan barneperspektivet blir ivarettatt og at barn blir møtt som aktive deltakere i sin hverdag med hensyn til deres alder, individuelle forutsetninger og behov. I Eventus skal barn anerkjennes som «agenter for endring» og for å skape endringsagenter er det viktig at barna får være agenter for egen læring. Det vil si hvordan barna tar eierskap for egen læring i bærekraftig utvikling, men også hvordan ansatte i barnehagen legger til rette for dette i hverdagen. Det kan knyttes til Gert Biesta [10] sin forståelse av barnehagen som utdanningskultur. Han viser til begrepene kvalifisering, sosialisering og subjektivering. Kvalifisering handler om barnas utvikling av læring av kunnskap og ferdigheter. Sosialisering kan sees i sammenheng med den sosiale og kulturelle bærekraften, som handler om å bli sosialisert inn i barnehagekultur og sosialisere seg til å forstå hva det for eksempel betyr å være en god venn og det å ta vare på naturen. Verdier som felleskap og medansvar blir derfor tydelig her også. Subjektivering blir forstått som det som er annerledes og det som uroer. Biesta ser på subjektivering som et av pedagogikkens grunnleggende funksjoner eller mål, som vi også ser i nær relasjon til barnas rett til medvirkning. Barnehagen har som oppgave å danne barn til å bli selvstendige individer som er en del av et felleskap. Gjennom dannelse skal vi utvikle evne til å

reflektere over egne handlinger og væremåter [1]. Vi ønsker at barna i Eventus blir møtt som subjekt som skal lære seg å bli et selvstendig individ som kan reflektere moralsk over hvorfor man gjør som man gjør og kunne medvirke for å kunne ta ansvar for egen handling og framtid, men også fellesskapet. Dette krever at en arbeidsmetode som fremmer medvirkning, fellesskapsorientering, tillit, aksept for ulikheter, tilrettelegging og anerkjennelse for barns livsverden. Samtidig som det må gis rom til det kritiske barnet som selv klarer å vurdere hva som er viktig i livet. Barns selvstendighetsutvikling blir derfor sentral og personalet i Eventus barnehagen må tilrettelegge for selvstendige tanker og handlinger hos barnet. Barnas stemmer skal bli hørt, sett og bekreftet fordi de er de mest utsatte i samfunnet og har derfor mest å tape. Det skjer ikke av seg selv, og stiller tydelige krav til den profesjonelle omsorgsgiveren, hver enkelt ansatt i Eventus. Til tross for at relasjonen mellom ansatte og barn er asymmetrisk skal ikke makten misbrukes. Makten skal brukes til det beste for barna.

De lokale parkene gir barna mulighet til å se måter naturen kan tas vare på. I parkene er det også ofte blomster, planter og trær som ikke er vanlig å se ellers i naturen.

Refleksjonsspørsmål

- **3.1.001** Hvordan kan en fokusere på økologisk bærekraft i et temaarbeid på avdelingen?
- **3.1.002** Hvordan få foreldre med på arbeidet med psykisk helsefremmende barnehage?

Hverdagens bærekraftighet

Bærekraftig ledelse handler også å se sammenhengene i hverdagen til beste for barna. Da gjelder det å ta utgangspunkt i deres behov for omsorg og lek, for å legge til rette for deres utvikling, læring og danning, men også muligheter for medvirkning og progresjon i hverdagen. Det gjelder at personalet i Eventus stopper opp i hverdagen, tar seg tid og er seg bevisst i sine arbeidsmåter og tar utgangspunkt i barnas erfaringer, interesser, synspunkter og initiativ i hverdagen, for eksempel når det gjelder valg og gjennomføring av temaer og prosjekter. Personalet skal også gripe barnas kreative uttrykk og bygge videre på deres lek, og være åpne for improvisasjon og barnas medvirkning. Da gjelder det for personalet å mestre å veksle mellom spontane og planlagte aktiviteter. Dette åpner opp for å gripe fatt i barnas endring, tanker, ulike følelsesuttrykk og ideer slik at man videre kan stimulere deres nysgjerrighet til å søke nye opplevelser, ta initiativ til å mestre nye ting. Personalet må derfor gi barna varierte inntrykk og gi rom for at barna får uttrykke seg på forskjellige måter tilpasset deres alder og modenhet [1]. Inkluderingsbegrepet står også sentralt i bærekraftig ledelse i den grad at barnehagen inkluderer nærmiljøet og lokale forhold ved planlegging og gjennomføring av aktiviteter. I Eventus er det et bevisst valg å ha minibusser, tilgang til båt og sjø slik at vi sammen med barna kan være på jakt etter nye opplevelser i hverdagen og blir kjent med og utvikler tilhørighet til naturen og det utvidede nærmiljøet i et bredt og variert spekter.

Gjennom læringsfelleskap vil barna få muligheten til å undre seg, være kritisk og bruke tverrfaglig tilnærming for å sammen finne ut av komplekse spørsmål barna selv kommer med. De ansatte bruker øyeblikkspedagogikk i hverdagen både i barnehagen og ute på tur. Denne måten å gi barna ny og dypere kunnskap og tar i bruk alle sansene til barna. Erfaringene blir gjort i barnas opplevelse av naturen. Barna er i skogen og kjenner på ruheten, smaken og lukten til barken. De får

Det handler om å se sammenhengene i samfunnet og naturen.

...Hva skjer med fuglene hvis de spiser bosset i naturen?

...Hvorfor er plast farlig for dyrelivet i havet?

... Hva skjer med bosset når det hentes av bossbilen?

... Hva er hensikten med å sortere bosset for det blir hentet?

.. Hvor blir insektene av om vinteren?

... Hvor er baby-insektene?

... Hvorfor kommer meitemarken opp av jorden når det regner?

... Hvorfor er himmelen blå på dagen, men oransje på kvelden?

... Hva er skyene laget av og hvordan kan de fly?

Nysgjerrigpermetoden:

- *Dette lurer jeg på!*
- *Hvorfor er det slik?*
- *Legg en plan for undersøkelsen*
- *Ut for å hente opplysninger!*
- *Dette har jeg funnet ut!*
- *Fortell til andre!*

I dette skjæringspunktet mellom tradisjon og innovasjon kan prosjektarbeid i barnehagen der man bruker nysgjerrigperioden som metode være en god måte å sikre innovasjon

enn personalets forhåndsdefinerte sannhet. Gjennom arbeid med slike forskningsprosjekt, kan barna få innblikk i eksterne aktører i nærsamfunnet. Dette kan være besøk på Akvariet i Bergen for å finne ut hva som skjer med søppelet som havner i havet, på museer for å lære om lokalhistorie eller på gjenvinningsstasjoner for å se hvordan søppel blir sortert og gjenvunnet.

Bærekraftig ledelse handler også om å legge til rette for progresjon i hverdagen for barnets beste med utgangspunkt i barnets alder og modenhet. Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang [1]. I Eventus ønsker vi at barna skal oppleve fremgang og få mestringsopplevelser hver dag i barnehagen og i naturen, men også noe å strekke seg etter, tilpasset deres alder og modenhet. Dette bygger et viktig grunnlag for fremtiden. Begreper som fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens innhold og arbeidsmåter må også stå sentralt for barnas læring og utvikling. Da gjelder det for personalet å følge opp og utvide det barna er opptatt av nuet som enkelt individ, men også som del av felleskapet, og samtidig introdusere dem for nye perspektiver. Personalet i Eventus skal derfor bevisst bruke ulike materialer, bøker, leker, verktøy og utstyr som også er lett tilgjengelig for barna. Her blir leken et grunnleggende utgangspunkt for å oppnå bærekraftig ledelse og progresjon i et helsefremmende perspektiv.

Bål er et viktig element som knytter mennesker sammen. Rundt bålet finner barna ro og varme, og gir en deilig pause i en ellers aktiv barnehagedag.

Barnehagekvalitet

«Barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller»

[1, s. 15]

Bærekraftig ledelse og bærekraftige arbeidsmåter handler i stor grad om å være en høykvalitetsbarnehage. Da er det sentralt å ha et velfungerende profesjonsfelleskap. Utdanningsdirektoratet understreker viktigheten av å ha en refleksiv og spørrende holdning. «Spørrende og refleksiv holdning innebærer å være åpen for å utfordre og endre egne oppfatninger, tillærte ideer og

praksis». Å bruke tid på å reflektere sammen om hva som er god praksis gir mindre rom for private løsninger og sikrer at alle barn og unge får mer likeverdige tilbud [20]. Det å være en høykvalitetsbarnehage kommer ikke av seg selv, og kan ikke basere seg på sektorens historie alene, og som Lene Cathrin Hansen [20] understreker at det å utvikle høykvalitetsbarnehager er verken magi eller trylleformler. I høykvalitetsbarnehager finner vi mennesker som tar bærekraftige valg på vegne av den neste generasjon. Der prioriteres barns rettigheter og autonomi. Der prioriteres også det etiske fremfor det effektive. Alltid. Det vil si at vi i Eventus skal ta barns rettigheter på alvor og da gjelder det i vår praksis å kunne veksle mellom både tradisjon og innovasjon. Som personalet må vi utfordre oss selv til å sette i gang prosjekter hvor vi ikke sitter med alle spørsmål og svar før vi kommer i gang. I møte med bærekraftige valg må vi erkjenne at fremtidens utfordringer ikke skal løses av oss, men av våre barn.

I barnehagen vil dette vises seg i møtene mellom øyeblikks-didaktikk og kaosdidaktikk [21 s. 126]. Personalet evner å fange opp det som skjer i barnas livsverden slik vi ser det gjennom medvirkning, validering og kvalifisering. Pedagogikk og didaktikk er ufravikelig koblet sammen. Kaosdidaktikken er at gjennom barnehagens verdigrunnlag evner vi å møte barnas livsverden og barnas uttrykk både i motstand og trivsel, og det er det som ligger til grunn for å skape et godt undervisningsmiljø i barnehagen.

I Eventus barnehager arbeider vi aktivt og faglig med å skape fellesskapsfølelse mellom barna og de ansatte. For å få til dette bruker vi faglig kunnskap om hvordan mennesker knytter bånd mellom seg, og tilrettelegger aktiviteter og opplevelser som spiller både på barnas individualitet og på barnas samhandling. En sentral teori er kama muta, som oversettes til norsk som 'rørt av kjærlighet', og vi kan bruke regnbue-modellen for å se sammenhengene.

Individet og fellesskapet

Kama muta er en relativ ny teori om mennesker (og til dels dyrenes) behov for å opprette, styrke og reparere fellesskap. Det sies at vi har denne trangten til å ta vare på det som er sårt og ikke kan ta vare på seg selv fordi det styrker sannsynligheten for overlevelse. Når mennesker opplever å ta del i et fellesskap får vi en fysisk reaksjon i og på kroppen. Dette kan være at vi får gledesårer, klump i halsen, ny energi eller at vi blir lett på tå eller hoppende glade. Kama muta oppstår når flere følelser påvirker hverandre som en reaksjon på en hendelse, og det er utelukkende positivt. Vi har alle kjent på denne når vi har sett en rørende scene i en film, eller tatt del i et bryllup, eller holdt en nyfødt baby. Du har kanskje opplevd forskjellen av å høre en av dine favoritt-artister på CD, hjemme alene, og vært på konsert med flere hundre andre som synger og danser i kor. I sistnevnte har du sannsynligvis hatt en kama muta-opplevelse av å være i et fellesskap.

Visste du at ...

... Skapes det kama muta-opplevelser for barna i Eventus barnehager vil dette være både psykisk helsefremmende og bærekraftig i den forstand at resultatet av å få en slik opplevelse er pro-sosial oppførsel og et mer positivt syn på livet.

For å skape en kama muta-opplevelse kreves det at vi overvinner noe ved hjelp av et fellesskap. Dette fellesskapet kan være mellom mennesker, mellom mennesker og dyr, mellom mennesker og naturen, eller mellom mennesker og noe «mer enn verden», en åndelig guddom, universets krefter eller noe annet. Barnehagebarn opplever kama muta når de får til noe som i utgangspunktet var skummelt eller uoverkommelig ved hjelp av vennene sine. Dette kan være alt fra å hoppe ned fra en stor stein, endelig få til å skrive navnet sitt, gå på do for første gang eller bygge sitt første sandslott. Fellesnevneren er at andre viktige personer i livet har enten stått på sidelinjen og heiet, eller selv tatt del i aktiviteten og det har resultert i gledesrop, sang og dans. Kama muta kan også oppleves når du observerer andre få til noe stort. Naturen er den beste arenaen for å oppleve kama muta, og barna skal få muligheten for gode opplevelser i naturen ved å utforske og undre seg i naturen og oppleve glede, mestring og tilfredshet av å være i naturen som igjen kan gi gjensidig følelse av å høre til og henge sammen. Barnas miljøinvolvering handler om den indirekte og direkte betydningen av deres naturkontakt og naturopplevelser. Det er denne følelsen vi ønsker å bygge videre på og som vil påvirke barnas prosess gjennom regnbue-modellen. Ved å oppleve mestring ved å faktisk gjennomføre en strategisk endring, vil barna oppleve sterkere tilknytning til naturen, slik at de vil leke og utfolde seg i naturen og dermed lære mer om naturen, stille flere spørsmål og få nye erfaringer som gir dem tro på egne evner og ferdigheter til å ta et nytt standpunkt for seg selv og engasjere seg for hverandre og naturen vår. Barna kan da være agenter for egen læring.

Les mer om hvordan barn i barnehagen kan få kama muta-opplevelser ved å skanne eller klikke på denne QR-koden.

Les mer om regnbue-modellen i Eventus egen ressursbank

Ressurser i skyen

Husk at du kan finne mye ressurser i felles-skyen. Ta kontakt med daglig leder, en pedagog eller send epost til remi@eventusbarnehage.no om du trenger hjelp til å finne ressursene.

Litteraturliste

- [1] Utdanningsdirektoratet. (2017). *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.no
- [2] Barnehageloven. (2005). *Lov om barnehager* (LOV-2005-06-17-64). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/2005-06-17-64>
- [11] Biesta, G., J. J. (2021). *Undervisningens gjenoppdagelse*. Cappelen damm akademisk
- [12] Spurkeland, J. (2012). *Relasjonskompetanse*. Universitetsforslaget
- [13] Matjungelen. (2022). *Matmot*. Hentet fra: <https://barnehage.matjungelen.no/tema/matmot/> 19.05.2022
- [17] Broström, S. (2022). *Barnehagedidaktikk*. Fagbokforlaget
- [18] Heggen, M. P., Sageidet, B. M., Goga, N., Grindheim, L. T., Bergan, V., Krempig, I. W., Utsi, T. A. & Lynngård, A. M. (2019). *Children as eco-citizens?* <https://doi.org/https://doi.org/10.5617/nordina.6186>
- [19] Alme, & Reime, M. A. (2021). *Nature kindergartens: a space for children's participation*. *Journal of Outdoor and Environmental Education*, 24(2), 113–131. <https://doi.org/10.1007/s42322-021-00081-y>
- [20] Melvold, L., Hansen, L. C., Holte, L. & Monrad, L. (2022). *Samarbeid til barnets beste*. Kommuneforlaget
- [21] Fjellanger, L., I. (2020). Omsorgstradisjon møter kaosdidaktikk. I Å. N. Akslen og R. Moe (red.), *Barnehagepedagogikk – en innføring for studenter* (s. 126-137). Samlaget
- [22] Kaldhussæter, R. (2021). *Kama muta i barns lek i naturen*. <https://hdl.handle.net/11250/2761815>

